ЮВИЛЕЙНИЙ ЗБІРНИК
УКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ
В П'ЯТДЕСЯТИ-П'ЯТИЛІТТЯ ОСНОВАННЯ
1873–1928.

ALBUM
ETATIS SCIENTIARUM ŠEVČENKIANAE UCRAINENSIUM LEOPOLIENSIS
AD NATALIUM SUORUM LV MEMORIAM RECORDANDAM
MDCCCLXXIII—MCMXXVIII

ЗАПИСКИ
АУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

ТОМ CL.

ПРАЦІ ФІЛОЛОГІЧНОЇ
ТА ІСТОРИЧНО-ФІЛОСОФІЧНОЇ СЕКЦІЇ

під редакцією

РИЛА СТУДИНСЬКОГО Й ІВАНА КРИП'ЯКЕВИЧА

У ЛЬВОВІ, 1929
КЛАДОМ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА
З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

Зміст LC тому.

1. Мих. Грушевський: З нагоди 150-ої книги „Записок“ . . . . с. V—VII
2. Кирило Студинський: Наукове Товариство ім. Шевченка (1873—1928 р.) . . . . IX—XVIII
3. Амврозій Андрохович: Львівське „Studium Ruthenum“ (кінець) . . . . с. 1—80
4. Іван Крип'якевич: „З пограничної українсько-московської переписки 1649—1651 р. . . . . с. 81—91
5. Андрій Лунів: „Любича-Князі“. Причинки до історії сіл волоського права в Галичині . . . . с. 93—108
6. Амврозій Андрохович: „Іллірійська“ друкарня і книгарня Осипа Курцбека 1779—1792 та її зв'язки з угорською і галицькою землею. (Причинок до історії друкарства кирилицею у Відні) . . . . с. 109—120
7. Михайло Возняк: Апологія кирилиці Дениса Зубрицького . . . . с. 121—142
8. В. Січинський: Сутнівська твердиня . . . . . . с. 143—180
9. Теофіль Коструба: Матеріяли до історії м. Черткова . . . . с. 181—196
10. Микола Андрусяк: До історії боротьби між П. Дорошенком та П. Суховієм в 1668—1669 рр. . . . с. 197—227
11. Ярослав Пастернак: Нові археологічні набутки українських музеїв у Львові за 1928 р. . . . . . с. 229—242
12. Мих. Возняк: Із співаника Домініка Рудницького . с. 243—252
13. Іван Брик: Шафарик у ролі судді в термінологічному українсько-польському спорі 1849 р. . . . . . с. 253—269
14. Кирило Студинський: Зв'язки Олександра Кониського з Галичиною в рр. 1862—1866 . . . . . . с. 271—338
15. Мих. Возняк: Ол. Кониський і перші томи „Записок“ (З додатком його листів до Митр. Дикарева) . с. 339—390
16. Федір Савченко: Справа про щорічну, таємну субсидію львівському „Слову“ (1875—1881) . . . . . с. 391—404

17. **Кирило Студинський**: Матеріяли до життепису Федора Вовка. Листування Федора Вовка з Ол. Барвінським (в рр. 1891 і 1900 – 3) . . . . с. 405—427
18. **Василь Лукич Левицький**: II. Куліш і „Зоря“ с. 429—432
19. **Федір Савченко**: З „Україніки“ погодінського архіву . . . . с. 433—443
20. **Симін Наріжний**: Ucrainica в Чеському Історичному часописі . . . . с. 445—458

(Іван Крип'якевич зредагував праці ч. 4, 5, 8, 9, 10, 11 і 20. Всі інші К. Студинський).

Портрети.

В 150 томі „Записок“ поміщені отці портрети:

1. Тарас Шевченко (з ориг. світлини, робленої за життя Поета, а збереженої в Музеї Н. Т. Ш.).
2. Михайло Грушевський (з молодших літ).
3. Іван Франко.
4. Єлисавета Милорадович (із світлини, збереженої в Іст. Секції ВУАН в Києві).
5. Дмитро Пильчиків (з портрету Ів. Труша).
6. Олександер Кониський.
7. Михайло Жученко (з портрету Івана Труша).
8. Михайло Драгоманов.
9. Степан Качала.
10. Омелян Огоновський.
11. Юліян Романчук (з молодших літ).
12. Василь Симиренко (із світлини, збереженої в Іст. Секції ВУАН).
13. Евген Чикаленко (з портрету проф. Евг. Мако).
14. Теофіль Дембицький.
15. Корнило Сушкевич.
16. Сидір Громницький.
17. Дам'ян Гладилович.
18. Юліян Целевич.
19. Ол. Барвінський.
20. Вол. Антонович.
21. Вол. Гнатюк.
22. Вол. Левицький.
23. Василь Щурат.

З жалем зазначуємо, що ми не могли дістати світлини мецената Наук. Тов. ім. Шевченка, проф. Павла Пелехіна, тому вона не війшла до 150 тому „Записок“.

Із співаника Домініка Рудницького.

Подав *М. Возняк.*

В „Заметках и материалах для истории песни в России“ подав акад. В. М. Перетц опис рукопису бібліотеки Залуських із сиґнатурою Поль. Q. XIV, № 97 і з каталоговим означенням: „Rudnickiego Domin. wiersze różne i niektóre pieśni na noty położone“ і опублікував українські пісні з нього[1]). На відворотному боці збереженої половини першої окладинки цього співаника, що на нього звернув увагу акад. Перетца Пипін, є записи: „Prof... P. Laurentis Gintowtt Soc. Jesu“ й „P. Dominici Rudnicki Soc. Jesu“. На підставі зазначеного на одній сторінці 1713 р. відніс акад. Перетц до того часу уложення співаника, списаного не одним почерком, а бодай чотирма[2]).

Завдяки ввічливій прислузі дирекцій бібліотек варшавського університету, де зберігаються покищо ревіндиковані рукописи, й Наукового Товариства ім. Шевченка мав я змогу познайомитися в науковій робітні останньої ще з одним співаником Домініка Рудницького з бібліотеки Залуських із сиґнатурою Поль. Q. XIV, № 31. Це гарно збережений, сучасно в білий пергамін оправлений зшиток формату кантичкового кварта з витисненим посередині золотом числом „6“ і дрібним орнаментом. Вгорі першої сторінки першого листка написано рукою Залуського: „Cantiones variae Polonicae Sacrae et Prophanae c. not. mus. RP. Dominici Rudnicki Soc. Iesu“. В половині сторінки є запис іншим почерком: „Ex manuscriptis Iosephi Andreae Załuskiae A-o 1789“. Далі знов рукою Залуського: „dono mihi dedit RD. Michael Rudnicki Soc. Iesu Pultoviae. Te piesni, ktore są drukowane w xiązeczce Głos wolny, nanotowałem tu na marginesie tak = DR

[1]) Извѣстія Отдѣленія Русскаго языка и словесности Императорской Академіи Наукъ, 1901, кн. 1, ст. 62—97. [2]) Там само, ст. 62.

pag... to iest Dominicus Rudnicki pagina.... Te zas, gdzie tego znaku nie masz in margine, dotąd nie są drukowane. A. I. Załuski Rk 1743 d. 15 Nov.“ На відворотному боці першого листка наклеєний архітектонічний рисунок (2 колюмни) з підписом „Bases composées et chapiteaux symboliques“ і надписом „Tab. I. ad A. 1694. pag. 27“.

Таким робом згадані тут роки 1694 й 1743 дають уже ширші рямки для означення часу повстання співаника. Одначе ці рямки можна зробити дещо вужчими. А саме єзуїт Домінік Рудницький, що виявив своє замилування до поезії вже як вихованець віленських єзуїтських шкіл і новіціяту, помер 10 листопада 1739 р. в Варшаві маючи 63 років, шо з них 49 прожив у єзуїтів[1]). Згаданий в записці Залуського „Głos wolny“ вийшов у Варшаві 1741 р. Естрайхер здогадується, що перше видання „Głos-у“ вийшло за життя Рудницького, а саме в 1723 р., й таким першим виданням „Głos-у“ уважає знані тільки з латинського заголовка „Orationes in laudem principum virorum iisdem publice recitatae“[2]). Якби не було, зацікавлення Рудницького світськими піснями певне треба віднести до кінця XVII й перших десятиліть XVIII віку.

Зміст рукописного співаника Домініка Рудницького ось-який:

1. 2 а. Pastuszkowie, Bracia mili,
Kędyżescie tu chodzili?

На крисах зазначено: „w kantyczkach zwyczaynych“.

2. 2 б. Trwoga w Koronie,
Lech we krwi tonie.

На крисах: „Dom. Rudnickiego w Jego kantyczkach, pag. 157“.

3. O quam (decora). plus quam aurora.

4. 3 а. Nic się nie trwożę, bom w twey opiece,
Co mandat daiesz Wiatrom y rzece.

5. 3 б. Zguby szuka, kto z fortuną tańcuie,
Prędzey w tańcu, niż w harcu szwankuie.

На крисах: „D. Rudnicki. Ibid. p. 115“.

6. O Krolowa Nieba!
Komuż cię nietrzeba!

7. 4 а. Sliczne planety, czyńcie smutne treny,
Smućcie się w morskich okopach, syreny.

8. 4 б. Nota: ut zguby szuka etc.
Złote mitry y cesarskie stolice
Słabiey stoią niż na głowie szklenice.

---

[1]) J. Brown. Biblioteka pisarzów assystencyi polskiej Towarzystwa Jezusowego. Познань, 1862, ст. 350.

[2]) K. Estreicher. Bibliografia Polska. Краків, 1915, ст. 460—461.

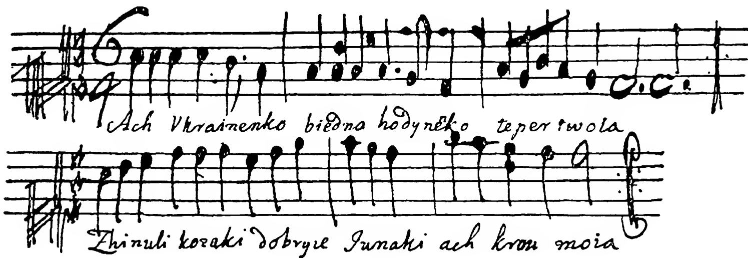
9. O nędzny swiecie, takze ludzie zwodzisz?
Sam będąc iak mgła w momencie uchodzisz.
10. 5 а. O przepascista długa wiecznośći!
Ktoż poiąć może twe przestronnosci!
На крисах: „DR Ibid. p. 133“.
11. W oczach twoich nasze winy
Y karania są przyczyny.
12. 5 б. Pędzą fata na łeb lata, na głowę godziny.
На крисах: „DR p. 129“.
13. 6 а. W drogę, w drogę pokoiu y w trakt szczęsliwosci.
14. 6 б. Nota ut pędzą fata etc.
Precz od słońca aż do końca ostatniego swiata.
15. 7 б. Nota ut Trwoga w Koronie.
Dyszkant. Ktoż od miłosci, co serca pali,
Nas Chrystusowey gwałtem oddali?
На крисах: „DR p. 21“.
16. 8 а. Krucy w Rzymie, krucy w Rzymie witali Cesarza,
U nas czasow tych kurczęta żegnały kucharza.
На крисах: „DR p. 246“.
17. 9 а. Na frasunek dobry trunek, lepsza truna przecie,
Wnet usmierzy płacz, kto wierzy, że gościem na swiecie.
На крисах: „DR p. 125“.
18. 9 б. Nota praecedentis. На боці „Szwedzka nota. Vide Pędzą fata“.
Twoy, Polaku, Mars na haku gdzieś przy Carogrodzie
Taki lament y testament pisał twey swobodzie.
На крисах: „DR p. 145“.
19. 10 б. Nienowa pod słońcem, pod słońcem rzeczy alternata
Y same odmienną, odmienną biorą cerę lata.
На крисах: „DR p. 117“.
20. 11 а. Krotofila, krotka chwila, płonne to cienie,
Delicie delikatne moie sumnienie.
На крисах: „DR p. 121“.
21. 11 б. Gdy kurczęta z lamentem konały,
Tak skrzydastych (sic) w testamencie Hussytow żegnały.
На крисах: „DR p. 250“.
22. 12 б. Styczeń, Xerxes nowy, rzeki dał w okowy,
Ale nas nieboli, że wisła w niewoli.
На крисах: „DR p. 222“.
23. 14 а. Lecą lata czy to łodz, gdy nagle
Nadmie Zephyr nastroione zagle.
На крисах: „DR p. 106“.
24. 15 б. Nota ut Ockni się, Lechu.
Jako dzdzu kania, orzeł pokoiu
Sarmacki czekam po krwawym boiu.
25. 16 б. Znac, że swoiego swiat Pana czeka,
Drogę gotuie iakoby z mleka.

26. 17 a. O Boże, za cel serca cię biorę,
Lecz nie dla ognia miłością gorę.
На крисах: „DR p. 17“.
27. Parodia Ignatiani affectus. O Deus etc. Nota ut Nowa Iutrzenka.
Boże, miłoscią twoią serce pała,
Bo mu inceptę twoia miłość dała.
На крисах: „D.: p. 20“.
28. 17 б. Na frasunek dobry trunek.
29. 18 a. Nota ut Hup stary hup.
W kąt szkoła w kąt, w kąt szkoła w kąt.
30. Nota ut na frasunek.
Lekkim stylem o powietrzney powiem wam wyprawie,
Dokąd to na zimę lecą w goscinę żurawie.
31. 20 a. Bez wiosła, bez nawy
Daremne wyprawy.
32. 20 б. Nota ut lekkim stylem.
Rozumiałem, że w Bodonie tylko mowne dęby,
Aż y naszym nie wrzod w gębę, gdy wzięto na zęby.
33. 22 a. Nota ut praecedentis.
Bez trzynogu Delfickiego biegłe doydą głowy,
Iaki to ptak, co w Europie wyspiewał swiat nowy.
34. 23 a. Przy tym południu, pułnocne tryony,
Wspomnicie sobie na goscie Ausony.
35. 24 б. Nota ut Bez trzynogu etc.
Muzy plotą, że pod złotą stękał stoł wieczerzą,
Wieki o tym stole złotym żelazne niewierzą.
На крисах: „DR p. 227“.
36. 25 a. Siw sobie worobeyczyk na kuchni,
Da oczycy iomu podpuchly.
37. 26 a. Bas. Daemon. Iużes zginiony, || Iuż potępiony.
38. 26 б. Alto. Mars. W kotły, do boiu, || Nie chcę pokoiu.
На крисах: „DR p. 152“.
39. 27 a. Niech miłośći nikt nie ruinuie,
Niech iéy ciekawość ludzka nie kasuie.
40. Nie masz w swiatowéy statku miłosci,
Ktoraby trwała w swoiéy stałosci.
41. 27 б. A oco się sitarze pobili,
O marną rzecz, o ogon kobyli.
42. Niebuby się młode lata prawie rownały,
Gdyby się w owym nieodmiennym statku chowały.
На крисах: „DR p. 135“.
43. 28 б. Nim nastąpią mary, hec, stary, stary, hec hec.
На крисах: „DR p. 140“.
44. 29 a. Wesoło krzyknijcie,
A w strony zarznijcie.
45. 29 б. Ach Vkrainenko, biedna hodynenko teper twoia,
Zhinuli kozaki, dobryie Iunaki, ach krou moia.

46. 30 а. Zając sobie siedzi pod miedzą,
A mysliwcy o nim nie wiedzą.
47. 31 а. I pokisz mię, swiecie, będziesz trzymał przy ziemi,
I pokisz mnie pętać będziesz kaydany twemi?
48. 31 б. Teraz pogoda, wiosna wesoła nastaie,
Ziemia ochoty dodaie.
49. 32 а. Hub, stary, hup, hup, hup, hup, stary, hup, hup.
На крисах: „DR p. 141“.
50. 32 б. Iowiszu, spuszczay piorunowe strzały,
A z fundamentu rugni twarde skały.
51. 33 а. Wzaiemny respekt w niezabudesz daie
Pamięc odległych, serce w częsci kraie.
52. 33 б. Bog zna, nie zmyslam załoby,
Gdy pozbywam twey osoby.
53. 34 а. O wiecznosci nieskonczona,
W głembi swoiey niezmierzona.
54. (W) złobie lezy, ktoz pobiezy kolendowac małemu.
55. 35 а. Hey nam, hey. Wszytek swiat dzisia wesoły.
56. O wdzięczne siano,
Ktorego słano.
Далі „Partitura eiusdem notae“.
57. 35 б. Dziecino niebieska niewinna.
58. Angeli w niebie spiewaią,
Wszytek swiat uweselaią.
59. 36 а. Iesule, Pupule Parvule.
60. Vis damus osculum.
61. 36 б. Ave, pulcherrimum Dei Angelicum.
62. Ziemia ozyła, Niebo tryumf grało.
63. Witay, Maria, Nayswiętsza Dziewico.
64. 37 а. Nieba Krolowa Maria obrona.
65. Maria nostra via caelum iam ascendit.

Під останнім текстом є підпис „Iosephus Zaluski“. На 38 й 39 листках є ноти без тексту, а далі йде низка чистих листків. З пісень співаника чч. 1—5, 7, 9—13, 16, 17, 19—23, 25, 28, 31, 34, 36—40, 42, 44—64 є з нотами (з них 11 тільки в половині строфи), чч. 6 і 26 не мають дописаних нот, чч. 8, 14, 15, 18, 24, 27, 29, 30, 32, 33 й 35 мають відсилки на мелодії інших пісень, а чч. 41, 43 й 65 не мають ніяких указівок. Що торкається співаника, описаного в „Заметках“ акад. Перетца, то оцей співаник має з ним спільні пісні під чч. 1—4, 13, 15—17, 19, 21—23, 26—31, 38, 40—42, 45, 46, 49, отже разом 25 спільних пісень.

В оце описаному співанику стрічаємо текст уже відомої української пісні з „Заметок“ акад. Перетца, що надрукував два її тексти (ст. 73—75). Третій текст ось-який:

Ach Vkrainenko, biedna hodynenko teper twoia,
Zhinuli kozaki, dobryie Iunaki, ach krou moia.
Hdeż wy Doroszeńki, hdeż wy Chmelniczeńki y wy Iwany,
Smiełyie sotniki, bytnyie diesiatniki y wy Hetmany.
Hdez (sic) w pola dykiie, hdies was w nieludzkiie
[smiertuchna zahnała,
A wiesty naszoho niesczęscia horkoho wam nie dała.
Kolis Tatarskomu narodu dykomu strach byu kozak,
Ach teper strach nowy mężnomu ludowi krymski saydak.
Tak opanowali, tak nas opasali zo wsich storon,
Sczo tolko naszoi krwi Zaporowskoi sam zdet woron.
Bratia horoszyie, mołoycy hozyie wo krwi lezat,
Bez hołowy tyie, bez plecza druhyie piasok zoblat.
Krow let sie rokami (sic), usłane trupami pobitych pola,
Na Hetmanow hołowy włożyła okowy tiaszka niawola.
Za prowod, za zwony seroki (sic), worony smutno kryczut,
Za dziaka hłasnoho, za Popa własnoho wołki wyiut.
Ni truny, ni iamy, pohreb meży ptastwami preklet (sic)
[maiem,
Biedna hołoweńko, krounoia (sic) dolenko, czem sie staiem.
Iak mnoho pohańców z naszych że brańców, dietok małych,
Z nich niepryiatelów, z nich teper Tatarow widziem
[smiałych.
Nie odyn wnuk Dieda, nie ody(n) susied susieda zabyu,
Własny brat na brata, Batko na dytata miecz naostryu.
Niemasz uże rady ani porady, szto maiem dielat,
Ach tolko horeńko y wielmi tuzenko (sic) w kute dumat.
Niechay hto znaie, horko dumaie, szto Tatar zrobyw,
W taszku hodynenku wsiu Vkrainenku z łudey złupyu.

І цей текст і обидва тексти, надруковані в „Заметках" акад. Перетца, мають по 26 рядків. У порівнянні з оцим текстом виказують друковані тексти такі відміни: 1 р. I bedna chodynenko, II biednaia dołenko; 2 р. I dobrej; 3 р. I dorozenki... chmelnyczenki, wy wany (sic), II Hdesz wy Doroszenki, Hdesz wy Cbmelnicze(n)ki; 4 р. I słołniki, bytniie desatniki, II bitnyie; 5 р. I Hdez u pola... chdes w neludzij smertenka zachnała, II Hdes... Hdes... smiert; 6 р.

I A wieszty... neszczascia horkoho ne dała, II waszoho Niesczastia; 7 p. I Kołisia, II Kolisz... dikomu; 8 p. I naszomu ludowi, Il Nuznemu Ludowi; 9 p. I stron, II Tak was opanowali, tak wies (?) opasali ze wsiuch; 10 p. I tylko naszoj krwi zaporoskoj, II zaporoskoi; 11 p. I choroszyie, mołodcy chozyie, II choroszyie; 12 p. I chołowy... bez płecza drachiie, II posok; 13 p. I Krew leietsię rykami... pobitich, II leiecsie rekami, własne; 14 p. I chołowy... tiazkaia niewola, II tiaszkaia niewola; 15 p. I soroki... kryczat, II dzwony soroki... kraczut; 16 p. I Za diaka hłasnocho... własnocho wowki, II Diaka... wowki; 17 p. I pochreb Ptaszkamy preklat, II trumny... pochreb mez ptastwami proklat; 18 p. I Chołowenko, krasnaia Dolenka, czymsię, II holoweyko, krewnaia dołeyko czym sia; 19 p. I mnocho Pochancow z naszych ze brancow, detok, II Pohancow... brancow detok; 20 p. I niepryiatelow... maiem stałych, II niepryiatelow... maiem smiełych; 21 p. I Ne... szweda szweda, II nie odyn susieda susied zabiw; 22 p. I mecz, II backo na dzieciata miecz zaostryw; 23 p. I wze ani porady... dyiat, II wźo rady, niemasz y; 24 p. I chorenko y welmy tazenko w tak, II horenko... tiaszęko w kutie; 25 p. I Nechay kto znaię chotko domaię szczo toten zbroiw, II kto poznaie, a horko... zrabiw; 26 p. I W tarzku Chodydynenku, II W tiaszkuiu... z ludiey złupiw. Крім того текст II повторює першу строфу в такому вигляді:

Ach ukrainenko, biedna hodynenko teper twoia,
Zhinuli kozaki, dobryie Iunaki, och krow moia.
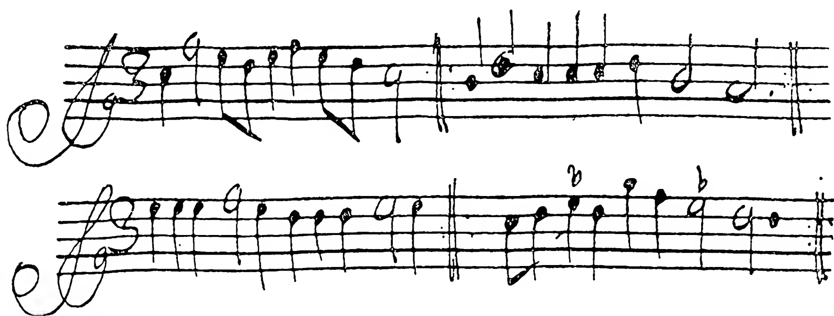
І поти в першій строфі пісні й повторення першої строфи на кінці пісні свідчать про її призначення для співу. Всі три тексти пісні є усного походження, як це доказують перекручення й попсовання, можливі при усному походженні пісні, напр. „Nechay kto znaię chotko dumaię szczo toten zbroiw" замість „Нехай хто знає, гірко думає, що татар зробив". Ch замість h і h замість ch у записах пісні вказує на поляків записувачів, що від них дісталися до текстів польонізми, самозрозумілі для того часу й в оригіналі пісні літературного походження. Записані тексти правдоподібно на українсько-білоруськім пограниччі, на що вказує головно другий (II) текст, надрукований у „Заметках" акад. Перетца.

На підставі всіх трьох досі відомих записів пісні спробую відбудувати її текст, як він міг менше-більше виглядати в часі своїх записів.

Ах, Українонько, бідна годинонька тепер твоя:
Згинули козаки, добриє юнаки, ах, кров моя!

Где ж ви, Дорошенки, где ж ви, Хмельниченки, і ви Івани,
Смілиє сотники, битні десятники, і ви гетьмани?
Гдесь в Поля дикіє, гдесь вас в нелюдскіє смерть загнала,
А вісти нашого нещастя гіркого вам не дала.
Колись татарскому народу дикому страх був козак,
Ах, тепер страх новий нужному людови кримский сайдак.
Так опанували, так нас опасали зо всіх сторон,
Що тілько нашої кр'ви запорозкої сам ждеть ворон.
Братя хорошиє, молойці гожиє во кр'ві лежать,
Без голови тиє, без плеча другиє пісок зоблять.
Кров ллється ріками, услані трупами побитих поля,
На гетьманів голови вложила окови тяжка неволя.
За провід, за звони сороки, ворони смутно крачуть,
За дяка гласного, за попа власного вовки виють.
Ні труни, ні ями, погреб між птаствами проклят маєм.
Бідна головонько, кровная доленько, чим ся стаєм?
Як много поганців з наших же бранців, діток малих?
З них неприятелів, з них тепер татарів маєм смілих.
Не один внук діда, не один сусіда сусід забив,
Власний брат на брата, батько на дитята меч наострив.
Немаш уже ради, немаш і поради, що маєм ділать,
Ах, тілько гіренько і вельми тяженько у куті думать.
Нехай хто знає, гірко думає, що татар зробив,
В тяжку годиноньку всю Україноньку із людей злупив.
Ах, Українонько, бідна годинонька тепер твоя,
Згинули козаки, добриє юнаки, ах, кров моя!

Не відома мені з другого давнього запису друга українська пісня оце описаного співаника з початком „Сів собі воробейчик на кухні". Ось її текст:

Sew sobie worobeyczyk na kuchni
Da oczycy iomu podpuchly
Oy worobeyczyk senno nemożesz
Niewiedaiu czy żyw budesz

Siw sobie worobeyczyk na kuchni,
Da oczycy iomu podpuchly.
Oy werebeyczyk, senno nemożesz,
Niewiedaiu, czy żyw büdesz.

(25 б) Pryletieły k worobeyczyku sinnicy,
Pohledeły worobeyczykowi w oczycy.
Oy werebeyczyk, sinno nemozesz,
Niewiedaiu, czy żyw budesz.

Pryleteły k wo(ro)beyczyku łastowki,
Pohledeły worobeyczyku w hołowki.
Oy wierebeyczyk, sinno nemozesz,
Newiedaiu, czy żyw budesz.

Staw sobie wierebeyczyk tużyty,
Do smertuchny krepko se molity:
Ja, werebeyczyk, małaia ptaszoczka,
Newelika u menie duszoczka.

Ni ia biiu husy ni zwiera,
Niemaiu z nikim prymiera.
Jęczmieniu zmenia, konopel druhaia
To moia potrawa usiaia.

Zabi(j) puhacza slepoho,
Zabi(j) kazana durnoho.
Kruk iak bes czorny, mnoho let maie,
Worona dowho krakaie.

Oreł biie husi czużyie,
Szulak kurczata małyie.
Ja, werebeyczyk, małaia ptaszoczka,
Newelika we mnie duszoczka.

Nie tużу, werebeyczyku, ne tuzy,
Pozbudesz iuzo twey nużу,
Twoia hodyna iuz nastupaie,
Smert się z kosoiu zblizaie.

(26 a) Zatrepietaw werebeyczyk skryłcami,
Wywernuwsia do hury nohami
Wypustyw ducha, wse sia zasmutyli,
Szto werebeyczyka bozbyli (sic).

Nepłaczte werebeyczyka, nie wyite
Ale za nieho Bohu sa molite.
Wiecznaia pamięć wierebeyczykowi,
Naszomu nehdy druhowi.

Що сказано про запис попоредньої пісні, те саме можна повторити й тут. Спробую й цю пісню передати нашим письмом:

1 Сів собі воробейчик на кухні,
Да очиці йому підпухли.
Ой, воробейчик сильно не можеш,
Не відаю, чи жив будеш.

Прилетіли к воробейчику синиці,
Погляділи воробейчикови в очиці[1]).
Прилетіли к воробейчику ластівки,
Погляділи воробейчику в голівку[1]).
Став собі воробейчик тужити,
До смерти кріпко ся молити.
Я, воробейчик, малая пташочка,
Не велика в мене душочка.
Ні я б'ю гуси ні звіра,
Не маю з ніким приміра.
Ячменю жменя, конопель другая
То моя потрава усяя.
Забий пугача сліпого,
Забий казана дурного.
Крук як біс чорний, много літ має,
Ворона довго кракає.
Орел б'є гуси чужиє,
Шуляк курчата малиє[2]).
Не тужи, воробейчику, не тужи,
Позбудеш уже твоєї нужи,
Твоя година вже наступає,
Смерть ся з косою зближає.
Затрепетав воробейчик крильцями,
Вивернувся до гури ногами,
Випустив духа, всі ся засмутили,
Що воробейчика позбили.
Не плачте воробейчика, не вийте,
Але за него Богу ся моліте.
Вічная пам'ять воробейчикови,
Нашому негдись другови.

Як тут приходить форма „позбили“ зам. „позбули“, так і в першій пісні була правдоподібно форма „бив“ (былъ) замість „був“. Так само правдоподібно були переходові звуки *у*, *ю* замість теперішнього *і* на місці первісних *о* й *е* в замкненому складі й деякі характерні риси північноукраїнського діялекту.

---

1) Далі повторюються рядки 3—4.
2) Далі повторюються рядки 11—12.